

Българска народна банка

УТВЪРДИЛ:

**КАЛИН ХРИСТОВ
ПОДУПРАВИТЕЛ**

Указания

**за прилагане на Наредба № 18 на Българската народна банка за
контрол върху качеството на банкнотите и монетите в
наличнопаричното обращение**

(Утвърдени със Заповед № БНБ-133537/06.12.2019 г.,
изменени и допълнени със Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г.)

София, 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава първа	ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	стр. 3
Глава втора	ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ НА БЪЛГАРСКИ БАНКНОТИ И МОНЕТИ	стр. 3
Раздел I	Ред за заявяване	стр. 3
Раздел II	Ред за произнасяне	стр. 4
Глава трета	ЗАМЯНА НА ПОВРЕДЕНИ БЪЛГАРСКИ БАНКНОТИ И МОНЕТИ	стр. 5
Раздел I	Непосредствена замяна	стр. 5
Раздел II	Отложена замяна	стр. 6
Глава четвърта	ЗАДЪРЖАНЕ, ПРЕДАВАНЕ И ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКСПЕРТНА ОЦЕНКА НА БЪЛГАРСКИ И ЧУЖДЕСТРАННИ БАНКНОТИ И МОНЕТИ, КОИТО ПОРАЖДАТ СЪМНЕНИЯ, ЧЕ СА НЕИСТИНСКИ ИЛИ ПРЕПРАВЕНИ	стр. 7
Глава пета	ОТДЕЛЯНЕ НА НЕГОДНИ ЗА НАЛИЧНОПАРИЧНОТО ОБРАЩЕНИЕ БАНКНОТИ И МОНЕТИ	стр. 8
Глава шеста	МАШИНИ ЗА СОРТИРАНЕ И МАШИНИ ЗА САМООБСЛУЖВАНЕ	стр. 9
Глава седма	НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ	стр. 9
Глава осма	ОБУЧЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИ	стр. 11
	ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	стр. 12
	Форма 1 с инструкции за попълване	стр. 13
	Форма 2 с инструкции за попълване	стр. 16
	Форма 3 с инструкции за попълване	стр. 18
	Форма 4 с инструкции за попълване	стр. 20
	Форма 5 с инструкции за попълване	стр. 24

Глава първа

Предназначение

Чл. 1. (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Настоящите Указания имат за цел да осигурят правилното прилагане на Наредба № 18 на Българската народна банка за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение, приета с Решение № 331 от 3.10.2019 г. на Управителния съвет на Българската народна банка (БНБ), обнародвана в Държавен вестник (ДВ), бр. 80 от 11.10.2019 г., изменена с Решение № 373 от 28.10.2022 г. на Управителния съвет на БНБ, обнародвано в ДВ, бр. 91 от 15.11.2022 г., в сила от 1 януари 2023 г., наричана по-нататък „Наредба № 18“ или „Наредбата“.

Глава втора

Възпроизвеждане на български банкноти и монети

Раздел I

Ред за заявяване

Чл. 2. (1) Лице, което желае да възпроизведе българска банкнота или монета, подава в БНБ Заявление за възпроизвеждане на българска банкнота или монета (заявление за възпроизвеждане) по образец, Приложение № 1 от Наредба № 18.

(2) Образец на заявление за възпроизвеждане е достъпен на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

(3) Заявлението за възпроизвеждане се подписва от заявителя или от упълномощено от него с нотариално заверено пълномощно лице.

(4) Към заявлението за възпроизвеждане се прилагат:

1. подробна информация относно:

а) дизайна на крайния продукт, който ще включва копието на съответната банкнота или монета;

б) техническите характеристики на копието на банкнотата или монетата – размер, тегло, материал, цвят, техники на изработване за копие върху материален носител, разделителна способност в оригинален размер за електронно копие, както и други по преценка на заявителя;

в) тиража на крайния продукт и планираната дата за публикуването/ разпространението за копие върху материален носител или началната дата когато ще бъде достъпно за трети лица - за електронно копие;

2. оригинал или нотариално заверено копие от пълномощното по ал. 3.

(5) Заявлението за възпроизвеждане заедно с приложените документи и информация по ал. 4 се подават в БНБ на хартиен носител или в електронна форма чрез интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

(6) Заявлението за възпроизвеждане се подава на хартиен носител на адрес: Българска народна банка, подуправител, ръководещ управление „Емисионно“, пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София. Всички пощенски и/или куриерски разходи са за сметка на заявителя.

Чл. 3. (1) Не се изисква подаване на заявление за възпроизвеждане, когато:

1. възпроизвеждането на българска банкнота или монета е предназначено за представяне на организирани от БНБ или по поръчка на БНБ пресконференции или други публични мероприятия, на които се показват български банкноти и/или монети;

2. БНБ е възложила или е дала съгласието си за изготвяне на репортаж или друг материал, предназначен за трети лица, в които се показват български банкноти и/или монети;

3. се изготвят публикации, репортажи и други журналистически материали, предназначени за трети лица, в които се показват български банкноти и/или монети.

(2) При възпроизвеждане на български банкноти и монети по реда на ал. 1 се спазват изискванията, предвидени в чл. 5 и чл. 6 от Наредба № 18.

Раздел II

Ред за произнасяне

Чл. 4. (1) Подадените заявления за възпроизвеждане се разглеждат по реда на постъпването им в БНБ.

(2) За изясняване и потвърждаване на декларираните обстоятелства в заявлението за възпроизвеждане БНБ може да изиска от заявителя допълнителни документи и/или информация.

Чл. 5. (1) В срок до 5 (пет) работни дни от датата на подаване на заявлението за възпроизвеждане БНБ уведомява писмено заявителя за дадено съгласие или отказ за възпроизвеждане на посочената в заявлението българска банкнота или монета.

(2) Срокът за произнасяне на БНБ по заявлението за възпроизвеждане тече от датата на подаване на заявлението, съответно от датата на получаване на поисканите допълнителни документи и/или информация.

Чл. 6. (1) Възпроизвеждането на българска банкнота или монета се отказва, когато:

1. заявените технически характеристики на копието на българска банкнота и/или монета не съответстват на изискванията за възпроизвеждане на български банкноти и монети, предвидени в чл. 5 и чл. 6 от Наредба № 18;

2. представените документи съдържат непълна или невярна информация, или не са представени изисканите документи по чл. 4, ал. 2.

(2) БНБ може мотивирано да откаже да даде писмено съгласие за възпроизвеждане на българска банкнота или монета, дори когато са спазени изискванията за възпроизвеждане, предвидени в настоящите Указания и Наредба № 18, ако възпроизвеждането на българска банкнота или монета води до:

1. нарушение на нормативен акт;

2. уронване на престижа и авторитета на паричната единица на Република България;

3. уронване на престижа и авторитета на Българската народна банка;

4. уронване на човешкото достойнство, морала и добрите нрави.

5. (Нова - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) създаване на впечатление за повреждане на българска банкнота или монета;

6. (Нова - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) създаване на предпоставка/и за измама;

7. (Нова - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) обичайната употреба на продукта/материала, съдържащ изображение на възпроизведена българска банкнота или монета, води до уронване на престижа и авторитета на паричната единица на Република България или създава впечатление за повреждане на българска банкнота или монета.

Чл. 7. Писменото съгласие на БНБ за възпроизвеждане на българска банкнота или монета дава право на заявителя да възпроизведе банкнотата или монетата и да използва копие единствено за обявената в заявлението за възпроизвеждане цел.

Глава трета

Замяна на повредени български банкноти и монети

Раздел I

Непосредствена замяна

Чл. 8. (1) Повредени български банкноти и монети, чиято стойност може да бъде определена в момента на предявяването, се заменят непосредствено при предявяването им във всички клонове и офиси на банките, в които се извършват дейности и операции с банкноти и монети.

(2) Банките не могат да отказват замяна на повредени български банкноти и монети и да събират такси и комисиони за замяната.

(3) Непосредствената замяна на повредени български банкноти и монети се извършва по оценка за стойност, определена от обучени служители, при спазване на условията и съотношенията, посочени в чл. 11 от Наредба № 18.

(4) Заменените повредени български банкноти и монети по ал. 2 се предявяват пред БНБ по реда, определен в Общите условия за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност, които са публикувани на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

Чл. 9 (1) Банките не извършват непосредствена замяна, а задържат умишлено повредени български банкноти и монети и повредени български банкноти, които пораждат съмнения, че са обект на престъпление, като за задържането им се съставя протокол по образец, Приложение № 2 към Наредба № 18. Образец на протокола за задържане и указания за попълването му са достъпни на интернет страницата на БНБ;

(2) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Задържаните по реда на чл. 10, ал. 3 и ал. 4 от Наредба № 18 банкноти и монети, се опаковат в пакет (плик), който защитава съдържанието му от физически и химически въздействия.

(3) Пакетът (пликът) по ал. 1 се:

1. надписва с текст „предава се на основание чл. 10, ал. 5 от Наредба № 18“ и се посочва наименованието на банката;

2. предава на БНБ посредством пощенска пратка с обратна разписка или чрез пратка по куриер на адрес: Българска народна банка, Комисия за оценка за стойност на повредени български банкноти, м. „Полигона“, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София.

Чл. 10. (1) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Задържаните по реда на чл. 11, ал. 3 от Наредба № 18 повредени български банкноти и монети се опаковат в пакет (плик), който защитава съдържанието им от физически и химически въздействия.

(2) Пакетът (пликът) по ал. 1 се:

1. надписва с текст „предава се на основание чл. 11, ал. 4 от Наредба № 18“ и се посочва наименованието на банката;

2. предава на БНБ посредством пощенска пратка с обратна разписка или чрез пратка по куриер на адрес: Българска народна банка, Комисия за оценка за стойност на повредени български банкноти, м. „Полигона“, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София.

Раздел II

Отложена замяна

Чл. 11. (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Когато банките не могат да извършат непосредствена замяна на повредени български банкноти и монети, тъй като стойността им не може да бъде определена в момента на предявяване, то те информират предявителя за възможността за предаване за отложена замяна на повредените банкноти пред БНБ съгласно чл. 15 – 17 от Наредба № 18 и оказват съдействие за това, като предоставят на предявителя копия на: заявление за предявяване на повредени български банкноти за отложена замяна по образец, Приложение № 3 от Наредба № 18 и указания за неговото попълване.

Чл. 12. (1) Предявителят на повредени български банкноти за отложена замяна попълва Заявление за предявяване на повредени български банкноти за отложена замяна (заявление за отложена замяна) по образец, Приложение № 3 от Наредба № 18. Образец на заявлението за отложена замяна и указанията за попълването му са достъпни на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

(2) Повредените български банкноти за отложена замяна се опаковат в отделен пакет (плик, кутия), защитаващ съдържанието му от допълнителни физически и химически въздействия, и се поставят в общ пакет (плик/кутия) заедно с придружаващите ги документи по чл. 15, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от Наредба № 18.

(3) Върху общия пакет по ал. 2 се вписват трите имена и настоящия адрес на предявителя и датата на предявяване.

(4) Когато банкнотите по ал. 2 се предявяват посредством пощенска пратка с обратна разписка или пратка по куриер, пратката се адресира до: Българска народна банка, Комисия за оценка за стойност на повредени български банкноти, м. „Полигона“, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София. Всички пощенски и/или куриерски разходи по предявяване на пратката с повредени български банкноти пред БНБ са за сметка на предявителя.

(5) Когато банкнотите по ал. 2 се предявяват от името и за сметка на друго лице, върху пакета се записват името и настоящия адрес на лицето, от чието име се извършва предявяването, и датата на предявяване и се представя изрично нотариално заверено пълномощно по чл. 15, ал. 1, т. 4 от Наредба № 18.

Чл. 13. (1) (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Отложена замяна на повредени български банкноти се извършва по оценка за стойност, определена от Комисията за оценка за стойност на повредени български банкноти при спазване на условията и съотношенията, посочени в чл. 11, ал. 1 от Наредба № 18.

(2) Комисията за оценка за стойност на повредени български банкноти изисква от предявителя на банкнотите да представи декларация за произход на средствата по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари или други приложими нормативни актове, когато такава се изисква по този закон.

Чл. 14. (1) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Оценката за стойност при отложена замяна се определя в срок до 30 (тридесет) работни дни от датата на получаване в БНБ на предявените български банкноти за отложена замяна.

(2) Екземпляр от протокола, в който е вписана оценката за стойността на банкнотите, се изпраща на техния предявител при поискване.

Чл. 15. (1) При отложена замяна на повредени български банкноти стойността на заменените от БНБ банкноти се намалява с дължимите такси по чл. 19 от Наредба № 18 и с размера на разходите на БНБ по чл. 18, ал. 3 от Наредбата. Размерът на таксите по чл. 19 от Наредба № 18 е определен в Тарифа за таксите, които БНБ събира за обслужване на клиенти с банкноти и монети, която е публикувана на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

(2) Намалената с дължимите такси и разходи на БНБ стойност на заменените при отложена замяна български банкноти се изплаща на предявителя по указания от него в заявлението начин:

1. по посочената от предявителя в заявлението банкова сметка;

2. на каса на БНБ;

3. (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) на каса на БНБ, ако те са предявени по реда на чл. 14, ал. 1, т. 2 от Наредба № 18, но предявителят не е посочил изрично начина на получаване на сумата;

4. чрез пощенски паричен превод, като всички разходи по превода са за сметка на предявителя.

(3) (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Непотърсените в срок от 5 години суми по ал. 2, т. 2, т. 3 и т. 4 се отнасят в приход на БНБ. Срокът започва да тече, считано от датата на протокола за отложена замяна на повредени български банкноти по чл. 18, ал. 4 от Наредба № 18.

Глава четвърта

Задържане, предаване и извършване на експертна оценка на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени

Чл. 16. (1) Банките, финансовите институции, обменните бюра и доставчиците на услуги извършват преценка за истинност на всички постъпващи при тях български и чуждестранни банкноти/монети, както и на всички български и чуждестранни банкноти/монети, които възнамеряват да върнат за последваща употреба в наличнопаричното обращение, и задържат тези, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени.

(2) (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) При задържането по ал. 1 се съставя протокол за задържане на банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени (протокол за задържане), по образец, Приложение № 4 към Наредба № 18. Протоколът за задържане се съставя в два еднообразни екземпляра, като единият от екземплярите се предоставя на предявителя, а другият придружава банкнотите/монетите при изпращането им в БНБ. Образец на протокола за

задържане и указания за попълването му са достъпни на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

Чл. 17. (1) Задържаните български и чуждестранни банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени, се опаковат в пакет (плик/кутия), който защитава съдържанието от физически и химически въздействия.

(2) Пакетът по ал. 1 заедно с протокола за задържане се предава в БНБ в срок от 3 (три) работни дни от датата на задържането на банкнотите/монетите.

(3) Пакетът по ал. 1 заедно с протокола за задържане се предават посредством пощенска пратка с обратна разписка или пратка по куриер на адрес: Българска народна банка, отдел „Национален център за анализ“, м. „Полигона“, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София. Всички пощенски и/или куриерски разходи по предаване на пратката са за сметка на предявителя.

Чл. 18. Органите на досъдебното производство и съдилищата предават в отдел „Национален център за анализ“ на дирекция „Емисионно-касова“ на БНБ неистински или преправени български и чуждестранни банкноти и монети и такива, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени. Предаването се извършва по реда на чл. 17.

Чл. 19. (1) В срок до 20 (двадесет) работни дни от датата на постъпване в БНБ на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени, БНБ извършва експертна оценка за установяване дали задържаните банкноти и монети са неистински или преправени.

(2) За резултата от експертната оценка по ал. 1 БНБ изготвя протокол за техническа експертиза за истинност.

(3) При изразено в протокола за задържане желание на предявителя да получи протокол за техническа експертиза за истинност, БНБ предоставя на лицето, задържало българските или чуждестранни банкноти/монети, екземпляр от протокола.

Чл. 20. (1) В срок от 3 (три) работни дни от датата на получаване на протокол за техническа експертиза за истинност лицето, задържало българските и чуждестранни банкноти/монети, следва да уведоми писмено предявителя им за заключението от експертната оценка, а при изразено желание от страна на предявителя му предоставя и копие от протокола.

(2) Неистински и преправени български и чуждестранни банкноти/монети не се връщат и не се възмездяват.

(3) В срок от 10 (десет) работни дни от изготвяне на протокол за техническа експертиза за истинност БНБ:

1. възстановява стойността на истинските български банкноти/монети на лицето, задържало банкнотите/монетите, което от своя страна информира предявителя за получаване на тяхната равностойност или заверява сметката на лицето, посочена в протокола за задържане (Приложение № 4 към Наредба № 18);

2. връща истинските чуждестранни банкноти/монети на лицето, задържало банкнотите/монетите;

3. (Нова - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) връща истинските български или чуждестранни банкноти/монети на компетентния орган на досъдебното производство или съда, който ги е предоставил по чл. 18.

(4) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Банкнотите/монетите по ал. 3, т. 2 заедно с протокола за техническа експертиза за истинност,

се предават посредством пощенска пратка с обратна разписка или пратка по куриер на лицето, задържало българските и чуждестранни банкноти/монети, като разходите за това са за сметка на БНБ.

(5) Лицето, задържало българските и чуждестранни банкноти/монети, възстановява равностойността на истинските български банкноти/монети или връща истинските чуждестранни банкноти/монети на предявителя по определен с вътрешни правила ред.

Глава пета

Отделяне на негодни за наличнопаричното обращение български банкноти и монети

Чл. 21. (1) Банките и доставчиците на услуги отделят негодни за наличнопаричното обращение български банкноти и монети от годните, като не ги използват за плащания на клиенти и за зареждане на терминални устройства АТМ и машини за самообслужване.

(2) Банките и доставчиците на услуги зареждат терминалните устройства АТМ и другите типове машини за самообслужване само с български банкноти/монети, които са категоризирани като истински и годни посредством машини за сортиране, отговарящи на изискванията на Наредба № 18.

(3) Отделените от банките и доставчиците на услуги негодни за наличнопаричното обращение български банкноти и монети се предявяват пред БНБ по реда, определен в Общите условия за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност, които са публикувани на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

Глава шеста

Машини за сортиране и машини за самообслужване

Чл. 22. (1) Банките и доставчиците на услуги обработват български банкноти и монети чрез машини за сортиране и машини за самообслужване, преминали тестове на производителя и на БНБ.

(2) (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Машините за сортиране и машините за самообслужване, които подлежат на тестовете на БНБ по ал. 1, са определени в Приложение № 5 към Наредба № 18.

(3) Българската народна банка извършва тестове на машините за сортиране и машините за самообслужване с тестови комплект от годни и негодни истински български банкноти или монети, както и тестови комплект от неистински български банкноти или монети.

(4) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Модел машина за сортиране или за самообслужване с актуални версии на хардуер и/или софтуер, преминал успешно тест на БНБ по стандартите за разпознаване и за годност, се публикува в списък на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg. Списъкът по чл. 43, ал. 1 от Наредба № 18 се актуализира в срок до 1 (един) месец от датата на настъпване на съответното обстоятелство по чл. 44, ал. 2, чл. 45, ал. 1, чл. 46, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 18.

Чл. 23. Преди закупуване на машина за сортиране или машина за самообслужване банките и доставчиците на услуги следва да проучат дали съответният тип и модел машина е преминал успешно тест и е включен в списъка на интернет страницата на БНБ.

Чл. 24. (Доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Видовете тестове на машини за сортиране и машини за самообслужване и процедурите по предоставяне на тестови комплекти с истински банкноти и монети, провеждането на тестовете, включването и изключването на типовете и модели машини в списъка по чл. 43, ал. 1 от Наредба № 18 са определени в Наредба № 18 и Общите условия за предоставяне на тестови комплекти и мостри на банкноти и разменни монети и за провеждане на тестове на машини за сортиране и машини за самообслужване, публикувани на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

Глава седма

Наблюдение и контрол

Чл. 25. (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) (1) Банките и доставчиците на услуги приемат вътрешни правила, регламентиращи задълженията и отговорностите съгласно изискванията на Наредба № 18, относно:

1. непосредствена и отложена замяна на повредени български банкноти и монети, задържане на умишлено повредени български банкноти, ред за предаването им в БНБ;

2. преценка за истинност на всички постъпващи български и чуждестранни банкноти и монети, както и на всички български и чуждестранни банкноти и монети, които възнамеряват да върнат за последваща употреба в наличнопаричното обращение;

3. задържането и предаването в БНБ на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

4. реда и начина за уведомяване за заключението от експертната оценка на БНБ на предявителя на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

5. реда и начина за възстановяване стойността на истинските български банкноти/монети или връщане на истинските чуждестранни банкноти/монети;

6. реда и начина за съхраняване на данни, позволяващи идентифициране на предявителя на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

7. отделянето на негодни за последваща употреба в наличнопаричното обращение български банкноти и монети;

8. изплащането на клиенти на истински и годни за последваща употреба в наличнопаричното обращение български банкноти и монети, в т. ч. и чрез терминални устройства АТМ и машини за самообслужване.

(2) Финансовите институции и обменните бюра приемат вътрешни правила, регламентиращи задълженията и отговорностите съгласно изискванията на Наредба № 18, относно:

1. преценка за истинност на всички постъпващи български и чуждестранни банкноти и монети, както и на всички български и чуждестранни банкноти и монети, които възнамеряват да върнат за последваща употреба в наличнопаричното обращение;

2. задържането и предаването в БНБ на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

3. реда и начина за уведомяване за заключението от експертната оценка на БНБ на предявителя на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

4. реда и начина за възстановяване стойността на истинските български банкноти/монети или връщане на истинските чуждестранни банкноти/монети;

5. реда и начина за съхраняване на данни, позволяващи идентифициране на предявителя на български и чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

6. други въпроси, предвидени в Наредба № 18.

Чл. 26. (1) Банките и доставчиците на услуги предоставят в управление „Емисионно“ на БНБ:

1. вътрешните правила, инструкции и други актове, приети в изпълнение на чл. 51 от Наредбата и указанията на БНБ;

2. отчетни форми за местата за извършване на дейности и операции с банкноти и монети (клонове, офиси, касови центрове и др.) и отчетни форми за машините за сортиране, машините за самообслужване и терминалните устройства АТМ. Отчетните форми (Форма 1, Форма 2 и Форма 3) се попълват съгласно инструкциите за попълване, посочени в настоящите Указания;

3. (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) отчетни форми за извършваните от тях операции с банкноти и монети - дейността на банките и доставчиците на услуги по приемане, обработка и връщане обратно в наличнопаричното обращение за повторна употреба на банкноти и монети. Тези форми се съставят обобщено за банка/доставчик на услуги, т.е. не се съставят поотделно за клонове, офиси, касови центрове и др. Отчетните форми (Форма 4 и Форма 5) се попълват съгласно инструкциите за попълване, посочени в настоящите Указания.

(2) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) В срок до 10 (десет) работни дни от приемане на изменения и допълнения във вътрешните актове по ал. 1, т. 1 банките и доставчиците на услуги представят в управление „Емисионно“ на БНБ актуализирани версии на същите.

(3) В срок до 15 януари и 15 юли на всяка календарна година банките и доставчиците на услуги представят в БНБ отчетни форми 1 и 2 с информация за изтеклите шест месеца.

(4) В срок до 15 януари, 15 април, 15 юли и 15 октомври на всяка календарна година банките и доставчиците на услуги представят в БНБ отчетни форми 3, 4 и 5 с информация за изтеклите три месеца.

(5) В срок до 10 (десет) работни дни след сключване, изменение или прекратяване на договор/споразумение за възлагане на дейности и операции с банкноти и монети на доставчик на услуги банките представят в управление „Емисионно“ на БНБ копие на договора/споразумението, респ. анекса за изменението или информация за прекратяването му. Банките имат право да заличават от представените копия текстове, съдържащи финансовите условия на сделките.

(6) Вътрешните актове по ал. 1, т. 1 и копията на договори/споразумения с доставчици на услуги по ал. 5 се изпращат до подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“ на БНБ:

1. на хартиен носител, подписани и подпечатани от представляващите банката/доставчика на услуги, на адрес: пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София; или

2. в електронен .pdf формат, изпратени по електронна поща на адрес: info_ordinance18@bnbank.org.

(7) Отчетните форми по ал. 1, т. 2 и т. 3 се изпращат до подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“, в електронен вид (във формат .xls или .xlsx):

1. от банки – по VPN (виртуална частна мрежа) на БНБ или по електронна поща, на адрес: info_ordinance18@bnbank.org;

2. от доставчици на услуги – по електронна поща, на адрес: info_ordinance18@bnbank.org.

(8) При изпращане по електронна поща вътрешните актове по ал. 1, т. 1, отчетните форми по ал. 1, т. 2 и т. 3 и информацията за действащи договори/споразумения по ал. 5 следва да са:

1. архивирани във формат .rar или .zip и защитени с парола при отваряне, като паролата предварително следва да е изпратена в запечатан плик до подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“, на адрес: пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София, заедно с информацията по т. 2;

2. изпратени по електронна поща, подписана с електронен подпис от лице, представляващо банката/доставчика на услуги, или от упълномощено от банката/доставчика на услуги лице, за което банката/доставчикът на услуги е изпратил предварително писмена информация (трите имена, адрес на електронната поща и телефон за контакт) до подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“, на адрес: пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София.

Чл. 27. (1) При поискване финансовите институции и обменните бюра представят на БНБ заверено копие от вътрешните правила, приети в изпълнение на чл. 51 от Наредба № 18 и указанията на БНБ.

(2) Финансовите институции и обменните бюра поддържат актуален списък на служителите си, оправомощени да извършват преценка за истинност на българските и чуждестранни банкноти и монети.

Чл. 28. Банките и доставчиците на услуги поддържат актуален списък на служителите си, оправомощени да извършват преценка за истинност на българските и чуждестранни банкноти и монети и отделяне на негодните за последваща употреба в наличнопаричното обращение български банкноти и монети.

Чл. 29. (1) Банките и доставчиците на услуги представят на БНБ информация за вида на използваното от тях средство против кражба на банкноти (мастила/тонери), като предоставят мостра от същото (50 гр. от съответното мастило/тонер), придружена с информационен лист за безопасност (Safety data sheet).

(2) (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) Мострата по ал. 1 заедно с информационния лист за безопасност (Safety data sheet) се изпращат чрез пощенска пратка с обратна разписка или пратка по куриер до главния касиер на БНБ, на адрес: ул. „Михаил Тенев №10, 1784 София. Всички пощенски и/или куриерски разходи по предаване на пратката са за сметка на предявителя.

Чл. 30. (Изм. и доп. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) БНБ извършва проверки на място, проверки като „таен клиент“ (без да се идентифицират като проверяващи служители на БНБ в началото на проверката), или документални проверки

в банките, доставчиците на услуги, финансовите институции и обменните бюра по спазване изискванията на Наредба № 18.

Глава осма

Обучение на служители

Чл. 31. (1) Банките и доставчиците на услуги осигуряват обучение на своите служители, извършващи преценка за истинност на български и чуждестранни банкноти и монети и отделяне на негодни за последваща употреба в наличнопаричното обращение български банкноти и монети.

(2) Финансовите институции и обменните бюра осигуряват обучение на своите служители, извършващи преценка за истинност на български и чуждестранни банкноти и монети.

(3) Служителите на банките и доставчиците на услуги, работещи с машини за сортиране или машини за самообслужване, следва задължително да са преминали обучение за работа със съответния тип машина.

(4) БНБ оказва съдействие при обучението на служителите на банки, доставчици на услуги, финансови институции и обменни бюра съгласно Общи условия на БНБ за провеждане или оказване на съдействие при провеждане на обучения за работа с банкноти и монети съгласно Наредба № 18, публикувани на интернет страницата на БНБ: www.bnb.bg.

Чл. 32. Обучените служители на банките, доставчиците на услуги, финансовите институции и обменните бюра, следва да притежават познания за:

1. защитните елементи на българските банкноти и монети, посочени съответно в Стандарта за разпознаване на български банкноти или в Стандарта за разпознаване на български разменни монети, както и за защитните елементи на чуждестранните банкноти и монети, съгласно информацията, публикувана от съответния емитент; и

2. определените в Стандарт за годност на български банкноти, съответно в Стандарт за годност на български разменни монети, изисквания за отделяне на негодни за последваща употреба в наличнопаричното обращение български банкноти и монети от годните.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Настоящите Указания се издават на основание параграф 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредба № 18 за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение и са утвърдени от подуправителя на Българската народна банка.

§ 2. Настоящите Указания влизат в сила от 9 декември 2019 г. и отменят Указание за изготвяне и предоставяне в Българската народна банка на информация за дейността и операциите с банкноти и монети на банките и доставчиците на услуги по изискванията на Наредба № 18 за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение“, утвърдено със Заповед РД22-2907/28.12.2007 г. на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“. Настоящите Указания са изменени със Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г. на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“, в сила от 5 януари 2023 г.

§ 3. Отчетните форми за предоставяне на информацията по Наредба № 18 за периода 1 юли – 31 декември 2019 г. се попълват по реда на Указание за изготвяне и предоставяне в

Българската народна банка на информация за дейността и операциите с банкноти и монети на банките и доставчиците на услуги по изискванията на Наредба № 18 за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение, утвърдено със Заповед РД22-2907/28.12.2007 г. на подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“.

БАНКА/ДОСТАВЧИК НА УСЛУГИ:

Форма 1

КОД НА БАНКАТА:

АДРЕС (ПК, НАСЕЛЕНО МЯСТО, УЛИЦА, №):

ОТЧЕТ

за местата за извършване на дейности и операции с банкноти и монети по смисъла на изискванията на Наредба № 18 на БНБ

към 20 г.

№ по ред	Място за извършване на дейности и операции с банкноти и монети (клон/офис/касов център/друго)	Местонахождение				Брой служители
		Област	Община	Град/село	Адрес	
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						
.....

Изготвил (име и длъжност):

Тел.:

Електронна поща:

Дата на изготвяне:

Инструкции за попълване на Форма 1

1. Форма 1 се изготвя обобщено за банката или доставчика на услуги, с данни към края на отчетния шестмесечен период.

2. Форма 1 се изпраща в БНБ съгласно чл. 26, ал. 3, ал. 7 и ал. 8 от настоящите Указания.

3. За целите на изготвянето на Форма 1 под „място за извършване на дейности и операции с банкноти и монети“ се разбира подразделение на банка или на доставчик на услуги (клон, офис, касов център и др.), в което, като извършвани по занятие дейности от служители, физически се приемат/изплащат, категоризират и/или съхраняват банкноти и/или монети.

4. За целите на изготвянето на Форма 1 под „служител“ се разбира лице в съответното място за извършване на дейности и операции с банкноти и монети, което:

а) отделя и не предоставя на клиенти негодни за наличнопаричното обращение български банкноти и монети; и

б) извършва преценка на постъпващи банкноти и монети и задържа тези, които пораждаат съмнения, че са неистински или преправени.

5. В колона № 1 на Форма 1 с арабски цифри, започвайки от 1, се изписва поредният номер на мястото за извършване на дейност и операции с банкноти и монети без прекъсване или повторение на даден номер. Във всяко поле на колона № 1 се изписват само цифрите на дадения пореден номер без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая, интервал и т.н.). Поредният номер в така изготвяната информация няма връзка и не отразява никаква вътрешна за банката/доставчика на услуги номерация или друг тип информация. Той има значение единствено за конкретната форма.

6. В колона № 2 на Форма 1 се изписва една от думите „клон“, „офис“, „касов център“ или друг вид на мястото за извършване на дейности и операции с банкноти и монети. Във всяко поле на колона № 2 се изписват само буквите от съответната дума, характеризираща мястото за извършване на дейности и операции с банкноти и монети, без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.).

7. В колона № 3 на Форма 1 се изписва името на населеното място, център на съответната област, в която се намира мястото за извършване на дейности и операции с банкноти и монети. За Софийска област и София се изписва съответно „София-област“ и „София-град“. Във всяко поле на колона № 3 се изписват само буквите от името на съответното населено място без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.).

8. В колона № 4 на Форма 1 се изписва името на населеното място, център на съответната община, в която се намира мястото за извършване на дейности и операции с банкноти и монети. Във всяко поле на колона № 4 се изписват само буквите от името на съответното населено място без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.). Интервал се поставя единствено между думите на съответното населено място, ако то се състои от повече от една дума.

9. В колона № 5 на Форма 1 се изписва името на града/селото, в който/което се намира мястото за извършване на дейности и операции с банкноти и монети. Във всяко поле на колона № 5 се изписват само буквите от името на съответното населено място без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.). Интервал се поставя единствено между думите на съответното населено място, ако то се състои от повече от една дума.

10. В колона № 6 на Форма 1 се изписва точен адрес на мястото за извършване на дейности и операции с банкноти и монети (име и номер на улица, номер на блок, номер на вход или други характеризиращи местонахождението данни).

11. (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) В колона № 7 на Форма 1 с арабски цифри се изписва броят на служителите в съответното място за извършване на дейности и операции с банкноти и монети, които:

а) извършват непосредствена замяна на повредени банкноти и монети по оценка за стойност; и/или

б) отделят и не предоставят на клиенти негодни за наличнопаричното обращение български банкноти и монети; и/или

в) извършват преценка на постъпващи банкноти и монети и задържат тези, които пораждаат съмнения, че са неистински или преправени.

Във всяко поле на колона № 7 се изписват само цифрите на числото, отразяващо броя на служителите без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.).

БАНКА/ДОСТАВЧИК НА УСЛУГИ:
КОД НА БАНКАТА:
АДРЕС (ПК, НАСЕЛЕНО МЯСТО, УЛИЦА, №):

Форма 2
 (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.)

ОТЧЕТ
 за терминални устройства АТМ и машини за обмяна или размяна на банкноти и монети
 към 20 г.

Терминални устройства АТМ, съгласно т. 19 на § 1 от Допълнителна разпоредба на Наредба № 18 на БНБ за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение								
№ по ред	Марка	Модел	Идентификационен номер	Местонахождение				Сервизен оператор
				Област	Община	Град/село	Адрес	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
2								
3								
.....	

Изготвил (име и длъжност):

Тел.:

Електронна поща:

Дата на изготвяне:

Инструкции за попълване на Форма 2

1. Форма 2 се изготвя обобщено за банката или доставчика на услуги, с данни към края на отчетния шестмесечен период.
2. Форма 2 се изпраща в БНБ съгласно чл. 26, ал. 3, ал. 7 и ал. 8 от настоящите Указания.
3. Форма 2 се изготвя и изпраща в БНБ от банката или доставчика на услуги, при които са в експлоатация съответните терминални устройства АТМ, независимо от създадената организация за тяхното обслужване.
4. За целите на изготвянето на Форма 2 под „терминално устройство АТМ“ се разбира определението, посочено в т. 19 на § 1 от Допълнителна разпоредба на Наредба № 18.
5. В колона № 1 на Форма 2 с арабски цифри, започвайки от 1, се изписва поредният номер на терминалното устройство АТМ. Не се допуска прекъсване на поредността или повторение на даден номер. Във всяко поле на колона № 1 се изписва само цифрата/цифрите на дадения пореден номер без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая, интервал и т.н.). Поредният номер в така изготвяната информация няма връзка и не отразява никаква вътрешна за банката/доставчика на услуги номерация или друг тип информация. Той има значение единствено за конкретната форма.
6. В колона № 2 на Форма 2 се изписва марката на терминалното устройство АТМ, според документацията на производителя.
7. В колона № 3 на Форма 2 се изписва моделът на терминалното устройство АТМ, според документацията на производителя.
8. В колона № 4 на Форма 2 се изписва идентификационният номер на терминалното устройство АТМ, според документацията на производителя.
9. В колона № 5 на Форма 2 се изписва името на населеното място, център на съответната област, в която се намира терминалното устройство АТМ. За Софийска област и град София се изписва съответно „София-област“ и „София-град“. Във всяко поле на колона № 5 се изписват само буквите от името на съответното населено място без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.).
10. В колона № 6 на Форма 2 се изписва името на населеното място, център на съответната община, в която се намира терминалното устройство АТМ. Във всяко поле на колона № 6 се изписват само буквите от името на съответното населено място без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.). Интервал се поставя единствено между думите на съответното населено място, ако то се състои от повече от една дума.
11. В колона № 7 на Форма 2 се изписва името на града/селото, в който/което се намира терминалното устройство АТМ. Във всяко поле на колона № 7 се изписват само буквите от името на съответното населено място без да се добавят никакви други знаци (точка, точка и запетая и т.н.). Интервал се поставя единствено между думите на съответното населено място, ако то се състои от повече от една дума.
12. В колона № 8 на Форма 2 се изписва точен адрес на мястото, където се намира терминалното устройство АТМ (име и номер на улица, номер на блок, номер на вход или други характеризиращи местонахождението данни).
13. (Нова - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) В колона № 9 на Форма 2 се изписва наименованието на сервизния оператор, който обслужва съответното терминалното устройство АТМ.

Инструкции за попълване на Форма 3

1. Във Форма 3 се посочват само машините за сортиране и/или машините за самообслужване, при които са настъпили промени през съответния тримесечен период. В случай, че не са настъпили промени при машините за сортиране и/или машините за самообслужване, това се посочва като забележка под таблицата във Форма 3.

2. Форма 3 се изпраща в БНБ съгласно чл. 26, ал. 4, ал. 7 и ал. 8 от настоящите Указания.

3. Форма 3 се изготвя и изпраща в БНБ от банката или доставчика на услуги, при които са в експлоатация съответните машини за сортиране и машини за самообслужване, независимо от създадената организация за тяхното обслужване.

4. За целите на изготвянето на Форма 3 под „машина за сортиране“ и „машина за самообслужване“ се разбират определенията, посочени съответно в т. 17 и т. 18 на § 1 от Допълнителна разпоредба на Наредба № 18.

5. В колона № 1 се изписва марката и моделът на машината за сортиране или машината за самообслужване според документацията на производителя.

6. В колона № 2 се изписва версията на софтуера на машината за сортиране или машината за самообслужване според документацията на производителя, както и при промяна му.

7. В колона № 3 се изписва типът на съответната машина, използвана при извършване на дейности и операции с банкноти и монети и подлежаща на тестове от БНБ, съгласно посочената в Приложение № 5 от Наредба № 18 класификация, както следва: „машина за сортиране“ или „машина за самообслужване“.

8. В колона № 4 се изписва серийният номер на машината за сортиране или машината за самообслужване според документацията на производителя.

9. В колона № 5 се изписва името на населеното място, център на съответната област, в която се намира машината за сортиране или машината за самообслужване. За Софийска област и град София се изписва съответно „София-област“ и „София-град“.

10. В колона № 6 се изписва името на града/селото, в който/което се намира машината за сортиране или машината за самообслужване.

11. В колона № 7 се изписва точен адрес на мястото, където се намира машината за сортиране или машината за самообслужване (име и номер на улица, номер на блок, номер на вход или други характеризиращи местонахождението данни).

12. (Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.) В колона № 8 се изписва ЕИК на съответния сервизен оператор, който обслужва съответната машина за сортиране или машина за самообслужване.

БАНКА/ДОСТАВЧИК НА УСЛУГИ:
КОД НА БАНКАТА:
АДРЕС (ПК, НАСЕЛЕНО МЯСТО, УЛИЦА, №):

ОТЧЕТ

за входящи и изходящи потоци от налични пари
 за периода от до 20 г.

Таблица 1.

Номинал	Входящи потоци от налични пари						Изходящи потоци от налични пари					
	Обща стойност	Общ брой	В т.ч. от:				Обща стойност	Общ брой	В т.ч. към:			
			Банки	Доставчици на услуги	БНБ	Други клиенти			Банки	Доставчици на услуги	БНБ	Други клиенти
	хил. лв.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. лв.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
100 лева												
50 лева												
20 лева												
10 лева												
5 лева												
2 лева												
1 лев												
50 стотинки												
20 стотинки												
10 стотинки												
5 стотинки												
2 стотинки												
1 стотинка												

Таблица 2.

Номинал	Внесени банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване		Изтеглени банкноти/монети от клиенти посредством терминални устройства АТМ и машини за самообслужване	
	Обща стойност	Общ брой	Обща стойност	Общ брой
	хил. лв.	хил. бр.	хил. лв.	хил. бр.
1	2	3	4	5
100 лева				
50 лева				
20 лева				
10 лева				
5 лева				
2 лева				
1 лев				
50 стотинки				
20 стотинки				
10 стотинки				
5 стотинки				
2 стотинки				
1 стотинка				

Изготвил (име и длъжност):

Тел.:

Електронна поща:

Дата на изготвяне:

Инструкции за попълване на Форма 4

1. Форма 4 се изготвя обобщено за банката или за доставчика на услуги, с данни за отчетния тримесечен период.

2. Форма 4 се изпраща в БНБ съгласно чл. 26, ал. 4, ал. 7 и ал. 8 от настоящите Указания.

3. Данните в Таблица 1 от Форма 4 се попълват от банката или доставчика на услуги, които физически са извършили операциите с банкноти/монети, обект на тази форма, без значение от чие име и за чия сметка са извършени те.

4. Данните в Таблица 2 от Форма 4 се изготвят и изпращат в БНБ от банката или доставчика на услуги, при които са в експлоатация съответните терминални устройства АТМ и машини за самообслужване, независимо от създадената организация за тяхното обслужване.

5. За целите на изготвянето на Форма 4 под „клиент“ се разбира физическо или юридическо лице, което:

а) използва услугите, предоставяни от банка или доставчик на услуги при обслужване с банкноти и монети; и

б) не е банка или доставчик на услуги, извършващ дейности и операции с банкноти и монети, по смисъла на Наредба № 18.

6. Таблица 1 от Форма 4 съдържа информация за входящите и изходящите потоци от налични пари на банка или доставчик на услуги за тримесечен отчетен период.

7. За целите на попълване на Таблица 1 от Форма 4 под „входящ поток от налични пари“ (или „входящ наличнопаричен поток“) се разбира постъпилите от банка, доставчик на услуги, клиент или от БНБ банкноти/монети на гише или в ценна пратка. Внесените банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване (по смисъла на т. 18 от § 1 от Допълнителна разпоредба на Наредба № 18) не се включват в Таблица 1 от Форма 4.

8. За целите на попълване на Таблица 1 от Форма 4 под „изходящ поток от налични пари“ (или „изходящ наличнопаричен поток“) се разбира предадените на банка, доставчик на услуги, клиент или на БНБ банкноти/монети на гише или в ценна пратка. Изтеглените банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване или терминални устройства АТМ (по смисъла на т. 18 и т. 19 от § 1 от Допълнителна разпоредба на Наредба № 18) не се включват в Таблица 1 от Форма 4.

9. В Таблица 1 от Форма 4 по отделни редове на колони от № 2 до № 13 включително се отразяват потоци от налични пари за съответния номинал на същия ред в колона № 1.

10. В Таблица 1 от Форма 4 във всяко поле на колоните от № 2 до № 13 включително се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо входящия/изходящия поток от налични пари, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.).

11. В колона № 2 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общата стойност (в хил. лв.) на входящите наличнопарични потоци от банки, доставчици на услуги, клиенти и БНБ.

12. В колона № 3 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на входящите наличнопарични потоци от банки, доставчици на услуги, клиенти и БНБ.

13. В колона № 4 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от входящите наличнопарични потоци от банки.

14. В колона № 5 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от входящите наличнопарични потоци от доставчици на услуги.

15. В колона № 6 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от входящите наличнопарични потоци от БНБ.

16. В колона № 7 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от входящите наличнопарични потоци от всички други клиенти (физически и юридически лица), които не са банка или доставчик на услуги.

17. В колона № 8 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общата стойност (в хил. лв.) на изходящите наличнопарични потоци към банки, доставчици на услуги, клиенти и БНБ.

18. В колона № 9 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на изходящите наличнопарични потоци към банки, доставчици на услуги, клиенти и БНБ.

19. В колона № 10 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от изходящите наличнопарични потоци към банки.

20. В колона № 11 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от изходящите наличнопарични потоци към доставчици на услуги.

21. В колона № 12 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от изходящите наличнопарични потоци към БНБ.

22. В колона № 13 на Таблица 1 от Форма 4 се изписва общият брой (в хил. броя) на банкнотите/монетите от изходящите наличнопарични потоци към всички други клиенти (физически и юридически лица), които не са банка или доставчик на услуги.

23. Таблица 2 от Форма 4 съдържа информация за внесените и изтеглените банкноти и монети от клиенти посредством машини за самообслужване и терминални устройства АТМ.

24. За целите на попълване на Таблица 2 от Форма 4 под „машина за самообслужване“ и „терминално устройство АТМ“ се разбират определенията, посочени съответно в т. 18 и т. 19 на § 1 от Допълнителна разпоредба на Наредба № 18.

25. В Таблица 2 от Форма 4 по отделни редове на колони от № 2 до № 5 включително се отразяват внесените или изтеглените банкноти/монети за съответния номинал на същия ред в колона № 1.

26. В Таблица 2 от Форма 4 във всяко поле на колоните от № 2 до № 5 включително се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо внесените или изтеглените банкноти/монети, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.).

27. В колона № 2 на Таблица 2 от Форма 4 се изписва стойността (в хил. лв.) на внесените банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване.

28. В колона № 3 на Таблица 2 от Форма 4 се изписва броят (в хил. броя) на внесените банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване.

29. В колона № 4 на Таблица 2 от Форма 4 се изписва стойността (в хил. лв.) на изтеглените банкноти/монети от клиенти посредством терминални устройства АТМ и машини за самообслужване.

30. В колона № 5 на Таблица 2 от Форма 4 се изписва броят (в хил. броя) на изтеглените банкноти/монети от клиенти посредством терминални устройства АТМ и машини за самообслужване.

БАНКА/ДОСТАВЧИК НА УСЛУГИ:

Форма 5

КОД НА БАНКАТА:

(Изм. - Заповед № БНБ-00727/04.01.2023 г., в сила от 5 януари 2023 г.)

АДРЕС (ПК, НАСЕЛЕНО МЯСТО, УЛИЦА, №):

ОТЧЕТ

за обработени банкноти и монети

за периода от до 20 г.

Номинал	Общо обработени банкноти/монети	Обработени банкноти/монети чрез машини за сортиране или машини за самообслужване*	Отделени негодни банкноти/монети	Заредени банкноти/монети в терминални устройства ATM и машини за самообслужване	Извадени банкноти/монети от терминални устройства ATM и машини за самообслужване
	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.	хил. бр.
1	2	3	4	5	6
100 лева					
50 лева					
20 лева					
10 лева					
5 лева					
2 лева					
1 лев					
50 стотинки					
20 стотинки					
10 стотинки					
5 стотинки					
2 стотинки					
1 стотинка					

* Само ако съответните машини за самообслужване имат техническа възможност да прилагат стандартите за годност.

Изготвил (име и длъжност):

Тел.:

Електронна поща:

Дата на изготвяне:

Инструкции за попълване на Форма 5

1. Форма 5 се изготвя обобщено за банка или доставчик на услуги, с данни за отчетния тримесечен период.

2. Форма 5 се изпраща в БНБ съгласно чл. 26, ал. 4, ал. 7 и ал. 8 от настоящите Указания.

3. Данните във Форма 5 се попълват от банката или доставчика на услуги, които физически са извършили операциите с банкноти/монети, обект на тази форма, без значение от чие име и за чия сметка са извършени те.

4. За целите на изготвянето на Форма 5 под „общо обработени банкноти/монети“ се разбира банкноти/монети, отговарящи едновременно на следните условия:

а) постъпили от клиент, банка или доставчик на услуги – на гише или в ценна пратка, или постъпили от клиент посредством машина за самообслужване;

б) преди постъпването им на тези банкноти/монети не е извършвана преценка за истинност и годност по смисъла на Наредба № 18 в друго място на банка, доставчик на услуги или в БНБ;

в) сортирани от машини за дейности и операции с банкноти/монети (съгласно Глава шеста от Наредба № 18) или от служители на банката/доставчика на услуги за съответствие с приетите стандарти за разпознаване и годност.

5. За целите на изготвянето на Форма 5 под „обработени чрез машини за сортиране или машини за самообслужване“ се разбира частта от общо обработените банкноти/монети, категоризирани като годни или негодни от машини за сортиране или машини за самообслужване, при прилагане на стандартите на БНБ за разпознаване и годност. Банкнотите/монетите, които са обработени от машина за самообслужване, прилагаща само стандартите за разпознаване, но не и стандартите за годност, не попадат в това определение.

6. За целите на изготвянето на Форма 5 под „отделени негодни банкноти/монети“ се разбира частта от общо обработените банкноти/монети, категоризирани като негодни от обучени служители или посредством машини за сортиране или машини за самообслужване, при прилагане на стандартите на БНБ за разпознаване и годност.

7. За целите на изготвянето на Форма 5 под „заредени банкноти/монети в терминални устройства АТМ и машини за самообслужване“ се разбира заредените само от банката или доставчика на услуги банкноти/монети в терминални устройства АТМ и машини за самообслужване. В това определение не се включват внесените банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване.

8. За целите на изготвянето на Форма 5 под „извадени банкноти/монети от терминални устройства АТМ и машини за самообслужване“ се разбира извадените само от банката или доставчика на услуги банкноти/монети от терминални устройства АТМ и машини за самообслужване. В това определение не се включват изтеглените банкноти/монети от клиенти посредством машини за самообслужване и терминални устройства АТМ.

9. В колона № 2 на Форма 5 се изписва общият брой на обработените банкноти/монети в хил. броя. Във всяко поле на колона № 2 се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо броя на обработените банкноти/монети, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.). По отделни редове на колона № 2 се отразяват обработените банкноти/монети за съответния номинал на същия ред в колона № 1.

10. В колона № 3 на Форма 5 се изписва общият брой на обработените посредством машин и за сортиране или машини за самообслужване (само ако притежават техническа

възможност за прилагане на стандартите за годност) банкноти/монети в хил. броя. Във всяко поле на колона № 3 се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо броя на обработените посредством машини за сортиране или машини за самообслужване банкноти/монети, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.). По отделни редове на колона № 3 се отразяват обработените посредством машини за сортиране или машини за самообслужване банкноти/монети за съответния номинал на същия ред в колона № 1.

11. В колона № 4 на Форма 5 се изписва общият брой (в хил. броя) на отделените негодни банкноти/монети от обучени служители или посредством машини за сортиране или машини за самообслужване (само ако притежават техническа възможност за прилагане на стандартите за годност). Във всяко поле на колона № 4 се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо броя на отделените негодни банкноти/монети, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.). По отделни редове на колона № 4 се отразяват отделените негодни банкноти/монети за съответния номинал на същия ред в колона № 1.

12. В колона № 5 на Форма 5 се изписва общият брой (в хил. броя) на заредените банкноти/монети в терминални устройства АТМ и машини за самообслужване от банката или доставчика на услуги. Във всяко поле на колона № 5 се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо броя на заредените банкноти/монети в терминални устройства АТМ и машини за самообслужване, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.). По отделни редове на колона № 5 се отразяват заредените банкноти/монети в терминални устройства АТМ и машини за самообслужване за съответния номинал на същия ред в колона № 1.

13. В колона № 6 на Форма 5 се изписва общият брой (в хил. броя) на извадените банкноти/монети от терминални устройства АТМ и машини за самообслужване от банката или доставчика на услуги. Във всяко поле на колона № 6 се изписват само цифрите на съответното число, отразяващо броя на извадените банкноти/монети от терминални устройства АТМ и машини за самообслужване, без да се добавят никакви други знаци (точка, запетая, интервал и т.н.). По отделни редове на колона № 6 се отразяват извадените банкноти/монети от терминални устройства АТМ и машини за самообслужване за съответния номинал на същия ред в колона № 1.